

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 30 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inzerate) vsprejema upravništvo in ekspedijer v „Katal. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 88.

V Ljubljani, v petek 17. aprila 1896.

Letnik XXIV.

Državni zbor.

Dunaj, 16. aprila.

Pričetkom današnje seje je odgovarjal poljedelski minister grof Ledebur na interpelacijo posl. Haucka glede trgovine z žitom na obroke, nastavljenja poljedelskih svetnikov pri poslaništvih v Berlinu, Parizu, Petrogradu in Washingtonu, varstva pesoreje in glede preosnove cen poljskih pridelkov.

Minister prebere neko poročilo dunajske žitne borze o trgovini na obroke ter izjavi, da je treba nekaj storiti nasproti vedno naraščajoči borzni igri z žitom v Evropi. Juridična opredelitev diferencne igre je težavna, vendar so se pa že storili potrebni koraki v tem oziru in se vrše dogovori glede sporazumljenja z dotičnimi ministerstvi. Novi načrt kazenskega zakona se posebno peča z zapeljevanjem k borzni igri.

Nadalje navaja minister razne naredbe, katerih namen obstoji v tem, da se kolikor možno omeji borzna igra. V svrhu posvetovanja o teh naredbah namerava sklicati minister posebno enketo, v kateri bodo zastopani tudi izvedenci in zastopniki mlinarskih zadrug.

Glede nastavljanja poljedelskih svetnikov pri poslaništvih ne namerava minister posvetovati se z zunanjim ministrom, marveč bode samostojno odbral potrebno število zvedencev in jih poslal v inozemlje. Glede varstva pesoreje bode minister natančno in vestno premislil, kaj je možno storiti v tem oziru.

Konečno izjavi grof Ledebur, da je pripravljen ustreči raznim željam s tem, da se skliče splošna enketa, ki se bode posvetovala o preosnovi cen za poljske pridelke, in to v najkrajšem času.

Posl. Eim in tovariši interpelujejo pravosodnega in ministra za deželno brambo glede stotnika Huzakovskega, katerega je častni svet prisilil, da je stopil iz vojaške službe. Isti interpelujejo ministerskega predsednika kot notranjega ministra zaradi pravočasne objave državnega zakonika v nemškem jeziku.

Članom državnega sodišča je bil na mesto ministra dr. Rittnerja izvoljen predsednik lvovskega nadsodišča dr. vitez Mnizek.

Nato se je nadaljevala debata o zakonskem načrtu glede preskrbnin civilnih drž. uradnikov, njihovih vdov in sirot. Ko so govorili poslanci Hauck, Lorber, Březnovsky, Schlesinger in Hofmann, poprime za besedo finančni minister dr. vit. Bilinski, ki naglašja, da vlada ničesar bolj ne želi, nego da se ta zakon kmalu in ugodno reši. Minister oporeka splošnemu znižanju službenih let od 40 na 35, pripravljen pa je, znižati sedanjo službeno dobo za nekatere službene vrste.

Pri glasovanju je bil sprejet paragraf 1., ki se glasi:

„V določeni razred uvrščeni civilni državni uradniki in drž. učitelji, sluge in služabniki z letno plačo imajo pravico do pokojnine, ki znaša po preteku desetih nepretrgano dosluženih letih 40 % in za vsako nadaljno službeno leto 2 % zadnje aktivitetne plače. Po dosluženih 40 letih pristojna torej polna plača kot pokojnina.“

Ob jednom je bil vsprejet dostavek poslanca

Lorberja, da pokojnina drž. uradnika ne sme biti nižja ko 400 in služabnika 200 gld.

Paragraf 2. določa, da se uradnikom in služabnikom vsteje deset let službe, ako so preje vsled bolezni ali poškodbe brez krivde svoje postali za službo nesposobni.

Paragraf 3. določa, da drž. uradniki in služabniki dobé odpravnino, ako pred desetim službenim letom morajo izstopiti iz službe, in sicer za službo petih let v znesku letne plače, za službo nad pet let dvojno letno plačo.

Paragraf 4. določa, da morejo drž. uradniki in sluge na podlagi prošnj biti upokojeni, če so dosegli 60. leto starosti in 35. leto službe.

Paragraf 5. določa pokojnine vdov. V imenu manjšine predlaga dr. Menger, naj znaša pokojnina vdove v prvem razredu 3000 namesto 5000, v drugem razredu 2600 namesto 4000, v tretjem 2300 namesto 3000 gld. Po tem nasvetu bi se zmanjšali letni troški za 40—60.000 gld.

Protigovornikov je bilo oglašanih 11; govorili so za odsekov nasvet finančni minister ter poslanca Burgstaller in Pientak, proti, to je, za nižje pokojnine v višjih razredih poslanci Lorber, Dobernig, Scheicher, Fux, dr. Fuchs in dr. Hofmann.

Nato konec seje.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. aprila.

Dunajske občinske razmere. Jutri se ima odločiti najvažnejši korak in pokazati vspeh dolgotrajnega in živahnega delovanja dunajskih protisemitov. Nekaj je po sedanjih poročilih gotovo, namreč dr. Lueger bode vodil dunajske občinske zadeve. Praški „Politik“ se o tej zadevi poroča iz zanesljivega vira, da se dr. Lueger po izvolitvi ne bode takoj predlagal v potrjenje, marveč bode kot podžupan prevzel posle od sedanjega vladnega komisarja Friebeisa. Pri tem ostane tako dolgo, dokler ne dobi dr. Lueger najvišjega potrjenja. Po imenovanem poročilu se vrše pri vladi v tej zadevi že več dnij posvetovanja, katerih konečni vspeh še ni objavljen. Konečno se tudi zagotavlja, da se mestni zbor na noben način ne razpusti in da se pusti vprašanje glede potrditve župana začasno in suspenso. Tem trditvam se ne more sedaj pripisovati nikake posebne važnosti in je toraj treba čakati na konečni vspeh. Gotovo pa je, da antisemiti ne bodo poprej mirovali, dokler ne pride na krnilo dunajske uprave prvoboritelj dunaj. krščanstva.

Jezikovne razmere v Istri. Ako so povsem zanesljiva poročila, ki dohajajo v zadnjih dneh iz Istre, imajo vendar nekoliko vspeha mnogoštevilne pritožbe in interpelacije isterskih slovenskih poslancev v državnem zboru. Poroča se namreč, da je izdal pred kratkim pravosodni minister odlok, v katerem se zahteva, da se vsi pravosodni uradniki v najkrajšem času priučé hrvatskega ali slovenskega jezika, da postanejo na ta način zmožni za uradovanje v teh jezikih. — Ta naredba je popolnoma umestna, le obžalovati je, da je trebalo toliko potov in pritožb, predno se je izposlovala.

Češki veleposestniki in nova volilna predloga. Konservativni člani češkega veleposestva so imeli včeraj daljše posvetovanje, v katerem so se

razgovarjali o Badenijski volilni predlogi. Po daljšem razgovoru so sklenili, da glasujejo za predlogo, ker se jim potem ne bode moglo očitati, da nimajo nikakega čuta pravičnosti do brezpravnih delavskih stanov in da hočejo varovati samo svoje privilegije. Vendar pa hočejo v tretjem branju opozoriti vlado, da naj se vedno ozira na državnopravno in konservativno stališče češkega veleposestva. Imenovano željo bode predlagal grof Palffy ali princ Friderik Schwarzenberg.

Podržavljenje severo-zahodne železnice ima mnogo več zaprek, kakor si je predstavljajal železniški minister vitez Guttenberg. Prva seja poslanske zbornice je dovolj jasno pokazala, da vladna predloga kot taka nima v zbornici niti jednega prijatelja in da je torej mrtvorajeno dete. Več govornikov je kratkomalo zahtevalo, naj minister takoj umakne svojo predlogo in naj jo temeljito predela ali pa novo predloži. Večina poslancev je tega mnenja, da železniški odsek najbolje stori, ako odlašja posvetovanje v tej zadevi tako dolgo, dokler ne poteče določeni termin 15. maja, ko je treba obnoviti pogodbo z železniško družbo. Tudi ministerski predsednik je pri zadnji seji pokazal, da nima veliko upanja za ugodno rešitev imenovane predloge. Le železniški minister in sekcijski načelnik Wittek se trdno nadejata, da bode zmaga na njuni strani. Največ zaupanja ima železniški minister do nemške levice, o kateri meni, da se da pregovoriti po daljših in obširnejih pojasnilih v odseku. Poslednja trditve se nekoliko v tem utemeljuje, ker ima leвица v svoji sredini precejšno število kapitalistov špekulantov, kateri iščejo pri tej priliki mastnih dobičkov.

Ogerska kvotna deputacija je v zadnji seji popolno zavrgla nuncij avstrijske kvotne deputacije in soglasno obdržala prvotno razmerje 30 : 70. Ta sklep ni prav nič iznenadil avstrijskih krogov, kajti kaj drugega sploh od mažarske strani ni bilo pričakovati. Ze opetovano so povdarjali razni poslanci, da bi Mažari najraje znižali obstoječo kvoto, toraj tudi ni misliti, da bi prostovoljno privolili v kako zvišanje. Naloga avstrijske kvotne deputacije bode toraj, da z vso odločnostjo zagovarja svoj prvotni predlog, ki sicer ni mnogo boljši, vendar pa s tem vsaj nekoliko olajšajo neznosne krivice, ki se gode Avstriji od ogerske strani.

Ogerska poslanska zbornica. V zadnji seji poslanske zbornice je povodom razprave o proračunu za finančno ministerstvo izjavil minister Lukacs, da se glede davka na pivo vrše pogajanja z avstrijsko vlado; natančneje se bode določilo povodom obnovitvene pogodbe. Na vprašanje, v katerem štadiju se nahaja kvotno vprašanje, odgovarja minister, da o tem vlada iz postavnih in političnih motivov ne more odgovarjati ničesar, ker o tem odločujeta samo kvotni deputaciji, ki bodeta gotovo o tem odločili pravično in na pravi podlagi. Konečno odgovarja minister na napade posl. Molnarja v predzadnji seji ter povdarja, da bode i ogerska kakor tudi avstrijska vlada vselej odločno zavračevala napade od neke strani, ki z vso silo dela na to, da bi predrugačila sedanji sistem. Ob jednom pa zagotavlja, da bode ogerska vlada pri vsaki priliki varovala koristi Ogorske in se ne bode dala pregovoriti v nobeni zadevi. — Poslednje izjave bi se bil mi-

nister prav lahko izognil, ker je itak dovolj znano, da se Mažari na vso moč protivijo le za korak odstopiti od svojih prvotnih zahtev in bodo uporabljali vsa sredstva, da dosežejo svoj namen. Toda tako ravnanje bode mogoče le toliko časa, dokler se zavedni avstrijski krogi energično ne upro mažarskemu nasilstvu.

Francija. Bourgeoisova vlada je dobila nov dokaz, kako malo je priljubljen pri ljudstvu njen načrt o dohodninskem davku. Notranji minister Sarrien je sklical namreč v posvet večje število generalnih svetnikov, ki so se posvetovali o imenovanem načrtu in izrekli svoje mnenje. Toda pokazal se je zelo neugoden vspeh, kajti le zastopnik mesta Toulouse se je načelno izrekel za vladno predlogo vsi drugi so jo pa zavrgli. Ker vlada sedaj izprevidi, da ji je prizadet popoln poraz, bobna po svojih glasilih v svet, da je bila že poprej pripravljena na ta udarec, ker je večina okrajnih zastopnikov iz sredine posestnikov, obrtnikov in trgovcev, katere najobčutneje zadene novo breme. Iz navedenega se razvidi, da bi vodstvo francoske ljudovlade najraje kovalo postave brez vednosti ljudskih zastopnikov le s pomočjo svojih privržencev. — Zgoraj omenjeni sklep jo je pa menda zadostno poučil, da je njena želja največja nesmisel in je najbolje, ako kmalu odloži svojo čast.

Italija. Bivša člana Crispijevega kabineta, Barazzuoli in Mocenni, sta nedavno ostro napadala generala Baratierija, češ, da je on sam zakrivil sramotni poraz v Afriki. Ob enem je prvi izrazil nado, da kralj Umberto ne bode še tako naglo sklenil miru z negušem Menelikom in podpisal pogodbe, kakeršno mu predlaga sedanji kabinet. „Italie“ vsled tega ostro prijema bivša ministra. Prvemu očita imenovani list, da je gotovo pozabil na enak položaj v letu 1849, ko je kralj Umberto, akoravno je bil še mlad, uvidel, da je boljši mir, nego dolgotrajno brezplodno vojevanje z Avstrijci. Jednako je treba postopati tudi v sedanjih razmerah, ko se nahaja Italija v večji nevarnosti, nego v bitki pri Novari. Kar se pa tiče generala Mocennija, pravi imenovani list, je najbolje, da popolno molči, kajti ravno on je odgovoren za vse, kar se je sramotnega pripetilo, ker kot bivši vojni minister se ne more izgovarjati, da ni bil poučen o gibanju italijanskih vojakov na abesinskem bojišču. Konečno pozivlja „Italie“ sedanje ministre, naj z vso odločnostjo delajo na to, da se kolikor možno naglo konča afriška vojna, in naj ne poslušajo kričačev à la Crispi, ki gledajo samo na to, kako bi deželi več škodili. — Vojna uprava se je že pričela pečati z obravnavo proti generalu Baratieriju. Pri ti priliki bi bilo umestneje, da bi pozvali preje na odgovor lisjaka Crispija in njegove sodruge, ki so poleg poraza pri Adui povzročili še celo vrsto drugih nerednostij.

Glasbena Matica.

Poročilo tajnika „Glasbene Matice“ dr. Vlad. Foersterja, podano slavnostnemu občnemu zboru dne 15. aprila t. l.

Čast mi je poročati o znamenitih dnevih zgodovine ne le „Glasbene Matice“, ampak slovenske glasbe sploh, o sijajno vspelih nepozabnih koncertih „Glasbene Matice“ na Dunaju z dne 23. in 25. sušca t. l.

Navdaja nas pač vse zavest, da je izvršilo društvo s tem svojim podjetjem veliko delo, navdaja nas pa tudi ponos in nekaljeno veselje, da se je izvršilo to delo krasno, v čast slovenskemu imenu in v vspodbudo k nadaljnemu napredku; vsaj se ne da tajiti, da obrodi spomin na vspehe slovenske glasbe v tujini če drugo ne, vsaj trdno in oživljajoče prepričanje, da zamore i mali narod vspešno in smelo konkurirati na kulturnem torišču tudi z velikimi narodi, če je le podlaga, na koji deluje, poštena in solidna in če je delovanje resnično, vztrajno in oduševljeno.

Misel prireditve dobrodelnih koncertov po „Gl. M.“ na Dunaju za Dunajčane sprožila je slovenska dama, sprožila jo je — in to bodi v kroniki „Glasbene Matice“ trajno zabilježeno, — velecenjena gospa Terezija dr. Jenkova.

Vzrasla je iz uvaževanja, da je dolžna Ljubljana zahvalo za občudovanja vredno milosrčnost, koja je vzcvetela iz blagega dunajskega srca v očigled krute nesreče, koja je doletela mesto in njega prebivalstvo v osodepolnih dneh velikonočne potresne katastrofe leta 1895. Dasi se je naklonilo od vseh stranij, iz vseh krajev in pokrajin Avstro-Ogerske

in tudi inozemstva obilo izrazov in činov milosrčnosti nesrečni Ljubljani, ni smeti prezreti, da je uprizorilo v korist isti Ljubljani ravno dunajsko mesto najintenzivneje, splošno in najizdatnejšo dobrodelno akcijo, akcijo, ki je budila s svojo hitrostjo in odločno čilostjo v vseh krogih in v vseh slojevih resnično in dejansko vnaemo za bedo ljubljansko.

Nepozabno ostane, da je skazalo vse dunajsko prebivalstvo neprisljano in z ganljivo požrtvovalnostjo, prisrčno in odkrito svojo milosrčnost, da je prihajala ravno vsled posredovanja dunajskega komiteja tudi od drugod v najizdatnejši meri obila pomoč. Namera, da izrazi Ljubljana blagemu srcu dunajskemu svojo zahvalo na poseben nenavaden način, je pač utemeljena bila, bila je v čast gospej, ki jo je sprožila, in ostane v čast vsem onim, ki so idejo vresničili.

Lepa ta ideja bila je že v glavnih obrisih premišljena in od posamnikov odobrena, ko sta se sešla pevska zbor „Glasbene Matice“ k delu v novi koncertni sezoni v prvih dneh oktobra l. l. Kakor hitro se je objavila, prešinila je z elementarno močjo srca vseh pevkinj in pevcev, uplivala je zbog vzvišenosti svoje navdušujoče. Vzletnost obelodanjene misli rodila je vzlet ne samo med pevskim zborom, širila se je marveč dalje in privabila je zboru nove moči, da je vzraslo število pevskega zbor „Glasbene Matice“ nagloma na visoko število 200 glasov.

Pri občnem zboru pevskega zbor z dne 7. oktobra l. l. izrekel se je pevski zbor solidarno za prireditev dveh koncertov na Dunaju, obljubil je vztrajnost in zavezal se je k sodelovanju.

Hkrati volila sta zbor nov odbor, in sicer moški zbor prvim načelnikom deželnega sodnijskega svetnika Ivana Vencajza, drugim načelnikom računskega svetnika Antona Svetka; za odbornike pa gg.: Iv. Bele (tajnik), dr. Mat. Hudnika (reditelj), Josipa Juh (arhivar), Antona Petrovčič (blagajnik), Janko Jermana, Richarda Mally, Ivana Pribil, Antona Razingera, Frana Tausesa.

Zenski zbor volil si je kot prvo načelnico gospo Ter. dr. Jenkovo, drugo načelnico gospo Julijo dr. Ferjančičevo ter odbornice gospo Rozo Peršlovo in gospice Jelico Lozar, Zorko Krsnik, Jozefino Kajzelj in Jakobino Tomec.

Posel tajništva prevzela sta pri odboru moškega zbor gospod Ivan Bele, pri onem ženskega zbor gospica Jelica Lozarjeva.

Prve te priprave in sklepi našli so pri društvenem odboru „Glasbene Matice“ popolnega soglasja in je odobril slednji pri redni seji z dne 13. novembra 1895 projekt prireditve koncertov na Dunaju v imenu „Glasbene Matice“ v dobrodelne namene.

Odbor pevskega zbor stopil je pa nemudoma z rodoljubi, živečimi na Dunaju, v dopisovanje in naprosil je v prvi vrsti g. dv. sv. Fr. Šuklje, naj blagovoli poročati, je li namera z ozirom na tamošnje razmere izvedljiva in priporočljiva. Odgovor je bil nepričakovano ugoden; društveno naznanilo vzbudilo je pri dunajskih rodoljubih neprisljano naudušenje in soglasno odobravanje in občudovanje vzletnosti ideje. Konstituiral se je tudi takoj dunajski komité izmed članov pomožnega dunajskega odbora, ki je storil lansko leto toli koristnega v pomoč Ljubljani. Predsedoval je c. kr. dvorni svetnik Fr. Šuklje z namestniki gg. grofom Ervinom Auerspergom in dr. Andrej Ferjančičem, državnimi poslanci za Kranjsko; denarničarstvo prevzel je ces. svetnik Florijan Hostuig, tajništvo ministerijalni svetnik dr. Edvard Urbantschitsch, gospodarstvo odvetnik dr. Roman.

Izmed odbornikov imenovati je posebno gospode ministerijalnega svetnika Ludovika Dimitza, bankirja Leon Bonchala, c. kr. ammannensis dvorne knjižnice dr. Josip Mantuanija, vladnega svetnika Feliksa Nitscha, hotelirja Leopold Seilerja, profesor Josip Sturma i. dr.

Pričelo se je živahno korespondovanje med dunajskim in ljubljanskim odborom in bila sta oba odbora v trajnem medsebojnem kontaktu vedno jednako vneta za dosego visokega cilja, koji sta si postavila.

Brez odloga jelo se je tu kakor tam delovati in skrbeti neumorno za vsestranski prospeh stvari.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. aprila.

(† Monsign. dr. Ivan Šust.) O velezaslužnem slovenskem rojaku, čegar pozemski ostanki so se položili danes dopoldne k večnemu počitku, nam je omeniti še nekoliko o njegovem delevanju na duhovnem polju. Prvo službo je oskrboval v Buzetu, koder ga imajo stari ljudje še dandanes v najboljšem spominu. Kmalu nato je bil pozvan za vikarja pri sv. Justu v Trstu. V letu 1860 je bil promoviran doktorjem bogoslovja in imenovan profesorjem cerkvenega prava v škofijskem semenišču. Leta 1870 je postal ravnatelj ordinarijatske pisarne in škofijski kancelar ter konzistorijalni svetnik. Šest let pozneje je bil imenovan častnim in l. 1880 pravim kanonikom tržaškega stolnega kapitelja. Po preteku štirih let je postal dekan istega kapitelja, leta 1885 pa prošt. Dve leti pozneje mu je podelil sv. Oče čast papeževnega protonotarja. Pred štirimi leti ga je imenoval odstopivši škof dr. Glavina generalnim vikarjem in po odstopu dr. Glavine je bil izvoljen kapitularnim vikarjem, katero službo je najvestneje opravljal do svoje prerane smrti.

(Iz Ribnice.) 17. aprila. Vč. g. dekan ribniški, Martin Po v š e, ki boleha že skoro jedno leto na pljučni tuberkulozi, prejel je danes svete zakramente za umirajoče. Ker je bolnik zelo slab, priporočamo ga vsem znancem in prijateljem v gorečo molitev, zlasti pa p. u. gospodom sobratom v iskreni memento.

(Z Vrha pri Vinici.) Nesreča nikoli ne praznuje pravi pregovor. Tako je bil tudi nesrečen dan 11. aprila t. l. za štiri posestnike v Sečjem Selu v vasi viniške župnije. Bilo je ravno ob polu jednajsturi predpoldne, ko se vname v stogu zdeta stelja na dvorišču v doljem od Kolpe ležečem delu vasi. Ker je od zgornje strani pihala ostra sapa, širil se ogenj le na spodnji del vasi v začetku. Kasneje so plameni švigali tudi na severno stran. Ali prihiteli so ljudje v obilnem številu tako naglo, da so pri vsej ostri sapi bili kos ognju okoli polu dvanajste ure in tako ohranili še veliko večjo nesrečo, kajti to selo je veliko in hiša pri hiši. Kako je ogenj nastal, se natanko ne ve. Neke ženske, ki so na polji delale, so pripovedovale, da se je malo časa poprej neki tuj človek tam okoli klatil, a z druge strani se trdi, da je zažgal neki otrok.

(Iz Mengša), 14. aprila. V ponedeljek v jutro zabodel je 18letni zemljakarjev sin Janez Bergant iz Most pri Komendi 24letnega Mihaela Lozarja iz Žeje v srce, da je takoj umrl. Imenovana sta poprej ves večer skupaj pila. Morilec se je sodišču v Kamnik sam ovadil.

(Ptujski diletantje) so velikonočni ponedeljek v čitalnici priredili znano igro „Cvrček“, in sicer na občno zadovoljnost.

(Mesto okrožnega zdravnika) je s 1. majem razpisano v Slatini na Štajerskem. — Letne plače 1060 gld., pogoj znanje slovenskega jezika.

(Zanimivosti s Koroškega.) Poroča se nam: Strasten nasprotnik Slovencev je kavarnar in občinski odbornik Haderer na Starem trgu v Celovcu. Ko se je v občinski seji dne 24. sušca govorilo o pesku, ki ga mesto vsako leto potrebuje za ceste in pota, tirjal je imenovani odbornik od župana, naj peska ne jemlje več od „tistega človeka zunaj Celovca“, ki je baje strasten „windischer Agitator“ in neki nesramno („ganz abscheulich“) govori o celovškem mestu. Pravil je občinskemu odboru, da se drugi, ki z Celovčani držé, bridko pritožujejo, da mesto od njih peska ne kupuje. Mi nismo še slišali, da bi celovško mesto navlašč od Slovencev kupovalo svoje potrebe, brzkone jim je prodajal dotični posestnik ceneje in boljše blago, kakor drugi, zato je tudi Nemcem bil ljubši, kakor pa naši nemškutarji. Zdaj ga pa Haderer dolži, da o Celovcu „abscheulich“ govori; morebiti dotični kmet more dokazati, da je to lažljivo. Po lažeh pa ljudem pravični zaslužek jemati ni lepo; ravno to je „abscheulich“. Posebno grdo je, da tako govore ljudje, ki se štejejo med omikane. Zdi se, da nekaterim ljudem ni dosti, da jim Bog v mladosti jemlje zdravih udov, ker tudi v starosti ne pridejo še do pokoja in pravičnosti proti drugim! Brzdajte vendar že jedenkrat svojo neumno strast proti drugi narodnosti v koroški deželi, saj se vas, gospod „kofetar“, mi čisto nič ne bojimo. V nas so se že drugačne korifeje zaganjale, pa so vse šle v krtovo deželo, Slovenci

poznavač razmere, stvari obrnili na boljše, nego na slabše. Strast gospodov intendantov torej ni na mestu. Ostali bomo še nadalje na označenem stališču, toliko vztrajneje, ker nam pravi vzrok »jezice«, katero je letošnja intendantca izlila sedaj tudi na nas, ni neznan.

»Izjava« nam prijateljski svetuje: »da bi gospod kritik »Slovenca« obrnil svojo pozornost do prvega dvornega gledališča v Beču in prepričal se hode, da se je tam v sezoni 1894/95. leta nad polovico modernih dram (pri nas so tudi te letos skoro izginile iz repertoarja) prevedenih na nemški jezik predstavljalo. No, gospodje, pojdite Vi tja gori (in Dunaj je naši intendantci sveto mesto), kajti če gori, kakor sami pravite, tako na cedilu puščajo nemško dramo, potem je to najstrožja obsodba za njeno preveliko protežiranje na slovenskem odru. In temu smo mi nasprotovali! Intendantci na občnem zboru »Dramatičnega društva« ni treba prav nič razjasnjevati svojega stališča — vsaj smo že jedini.

»To jasno dokazuje, da se mora tudi prvo dvorno gledališče avstrijsko ozirati na zahteve časa in občinstva, ne pa samo na to, da se le nemški, t. j. domači proizvodi uprizarjajo.« To zavijanje je perfidno! Mi nismo trdili, da se mora kak odzirati samo na domače proizvode. Nikjer nismo v svojih poročilih zavzeli tako pretiranega stališča, pač pa nam ni slo v glavo, zakaj se ima pogum za »Precijozo«, »Pogumne Gorenjke« in druge brezpomembne igre in ne za proizvode pisateljev, ki so že kaj boljšega spisal. Tudi nekatere starejše slovenske igre bi bile vsaj tako dobro obiskane, kakor so bile marsikatero druge igre. V tej točki se je slovensko gledališče jako pregrešilo in pritrtil nam bo vsak, kdor vé, kaj mora biti gledališče narodu. Opozarjamo na besede prof. Funtka v kritičnem pregledu »Laihbacherice«.

Branili smo slovensko umetnost. Tu ne pomaga noben izgovor, jedna slovenska igra — in še v tem slučaju se ni poseglo po najboljšem — ni častno število za slovenski oder. Ostanemo pri vsem, kar smo pisali gledé tega dne 4., 7. in 14. t. m. Ker se je obljubil stvaren odgovor na občnem zboru »Dramatičnega društva«, katerega pa po sinočni »izjavi« ne pričakujemo, sklicujemo se samo na dotična poročila, kjer smo za sedaj že zadostno utemeljili svoje zahteve.

Čudna izjava o slovenski operni glasbi je za intendantco slovenskega gledališča naravnost sramotna. »Letos je »Prodana nevesta« istotako malo priznanja (—?!) našla v občinstvu, kakor lansko sezono s težkim trudem izorno pripravljene »Poljub.« — S kakim trudem in troški se pa pripravljajo »Africano«, »Janka in Metko« itd. Jedna slovenska opera seveda ne more vedno napolnjevati gledališča. Kaj pa »Deset deklet, a za nobeno moža?«

»Gorenjskega slavčka« se že par let hrani za »pièce de résistance«. Pustite to in pridite z domačimi proizvodi prej, da vam ne bo — časa« nedostajalo. Ne stavite bi se potem letos tudi »Glasbeni Matici« take zapreke, kakeršne so se ji povodom dunajskega izleta od nekaterih gospodov staviti hotele.

Res je, da se je pri slovenskem gledališču s prelateglji postopalo netaktno. Dokaz za to je pismo profesorja Hostnika v »Slovenskem Svetu«, na katerega dosedaj še nismo čitali odgovora. »Slovenec« je vedno trdil, da se je na našem odru sploh premalo oziralo in ne samo letos.

Ker nekateri vso sezono niso dobili v »Slovenca« nič, za kar bi se moglo »prijeti«, dal jim je vendar 14. t. m. priliko to popraviti naš stavek: »Ker ima društvena blagajnica denar za »Blumenregne« pevkom — zakaj bi ga ne imela za slovenske prevode«. Nam se je s častno besedo zadržalo, da se je prispevalo k ovaciji gospice Leščinske. Če dotične svote ni v zapiskih, naj nam »Narod« pošteno pové — in mi bomo istotako pošteno pripoznali, da se nas je zvodilo na led, ne da bi komu zaradi tega očitali infamnosti, ker svojih poročil ne pišemo iz strankarskega stališča, pač pa iz ljubezni do stvari in gotovo ne z namenom škodovati kaj slov. gledališču. Ako imamo »slučajno« mi prav, naj se istine ne utaji. Naj bo stvar taka ali taka, resnica pa ostane: Marsikoga je neprijetno zadelo, ko je čital v slovenskem »Slov. Narodu« nekako odobravanje, da naša intendantca nima denarja za slovenske prevode. Tega ima za druge stvari, naj ga ima tudi za to.

Naši »napadi«, kakor blagovoli načelnik intendantce g. Ivan Plantan nazivljati od nas izraženo mnenje precejšnjega števila resnega gledališkega občinstva, niso bili »neosnovani«, ni »izmišljotine«. Bistvenega proti našim poročilom ni v vsej »izjavi« nič. Gospod Plantan naj si ne domišlja, da se pusti vse časopisje terorizovati in da mora z intendantco čez drn strn. Pritožbe se bodo vedno množile, dokler ne bo imelo slov. gledališče intendantanta-strokovnjaka. Nekateri sedaj »poklicani« gospodje so strokovnjaki v svojih strokah, z gledališčem so se pa večinoma pričeli resno baviti še le po volitvi v odbor »Dramatičnega društva«.

Pooblaščen smo od nekaterih »kritikastrov« na prijazno vabilo, naj pristopimo »Dramatičnemu društvu« in »Gledališkemu podpornemu društvu«, odgovorili z zagotovitvijo, da to storimo takoj, ko bodo pripuščale razmere. Ali je »Narodov« poročevalec član obeh društev? — Posel intendantov slov. gledališča je morda res najnehvaležnejši posel. Kdor pa dela za narod, mu ni treba zaradi tega vedno — tožiti.

Izjava.

Podpisani izjavljam, da pri razpisanih občinskih volitvah v mestni zastop ljubljanski zaradi preobilnih zasebnih poslov ne prevzamem nobene kandidature.

V Ljubljani, dné 17. aprila 1896.

297 1—1

Ivan Hafner.

Izjava.

Podpisani naznanjam, da ne vsprejem nobene kandidature pri bližnjih volitvah v občinski zastop ljubljanski.

Ljubljana, dné 17. aprila 1896.

298 1—1

Josip Lenče.

Zahvala.

299 1—1

Slavna »okrajna posojilnica v Mokronogu« je tukajšnji ljudski šoli darovala 20 kron za »šolsko kuhinjo« in 6 kron za »Narodno šolo« v Ljubljani; ta je za ta denar poslala mnogo raznega šolskega blaga za revno šolsko mladino. Za ta velikodušni dar se sl. posojilnici v Mokronogu v imenu obdarovane revne šolske mladine najiskrenejše zahvaljuje

vođstvo ljudske šole v Mokronogu,
dné 16. aprila 1896.

J. Ravnikar.

Razpis službe.

Konsumno društvo v Starem Trgu pri Ložu razpisuje

službo prodajalca

v svoji prodajalnici z mesečno plačo 40 glđ.

Zahteva se, da je prodajalec izvežban v manufakturi in speceriji, in nadalje primerna varščina po dogovoru. — Oglasila se sprejemajo do konec aprila. — Službo je nastopiti začetkom maja.

230 4—3

Odbor.

Minuendo-dražba.

Vsled novega pregleda temelja, tlaka in kanalov pri župni cerkvi v Zagorji ob Savi se, pod že objavljenimi pogoji, zopet nova dražba, ki se bo vršila dné 20. aprila 1896 v župnišču v Zagorji, še enkrat razpisuje.

Načrti in drugo je ondi v pregled.

Zagorje ob Savi, dné 11. aprila 1896.

278 3—2

J. Gross.

Dunajska borza.

Dné 17. aprila.		Dné 16. aprila.		Kreditne srečke, 100 glđ. 204 glđ. 50 kr.	
Skupni državni dolg v notah	101 glđ. 10 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 glđ.	149 glđ. 50 kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 glđ.	139 " — "
Skupni državni dolg v srebru	101 " 10 "	5% državne srečke l. 1860, 100 glđ.	158 " — "	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 glđ.	18 " 25 "
Avstrijska zlata renta 4%	122 " 45 "	Državne srečke l. 1864, 100 glđ.	194 " 25 "	Rudolfove srečke, 10 glđ.	25 " 75 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 " 30 "	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 " 90 "	Salmove srečke, 40 glđ.	69 " 25 "
Ogerska zlata renta 4%	121 " 80 "	Tisine srečke 4%, 100 glđ.	140 " — "	St. Genois srečke, 40 glđ.	71 " 50 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " — "	Dunavske vranavne srečke 5%	127 " — "	Waldsteinske srečke, 20 glđ.	61 " — "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glđ.	983 " — "	Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107 " 50 "	Ljubljanske srečke	22 " 25 "
Kreditne delnice, 160 glđ.	359 " 50 "	Posojilo goriskega mesta	112 " — "	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 glđ.	158 " 40 "
London vista	120 " 20 "	4% kranjsko deželno posojilo	98 " 35 "	Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3390 " — "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 77 1/2 "	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 " 20 "	Akcije južne železnice, 200 glđ. sr.	96 " — "
20 mark	11 " 74 "	Prijoritete obveznice državne železnice	221 " 75 "	Dunajskih lokal. železnice delniška družba	65 " — "
20 frankov (napoleonodor)	9 " 55 "	" " južne železnice 3%	166 " 35 "	Montanska družba avstr. plan.	83 " 80 "
Italijanski bankovci	44 " 15 "	" " južne železnice 5%	129 " 50 "	Trboveljska premogarska družba, 70 glđ.	162 " — "
C. kr. cekini	5 " 67 "	" " dolenskih železnice 4%	99 " 50 "	Papirnih rubljev 100	127 " 25 "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Kavarovanje za zube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.